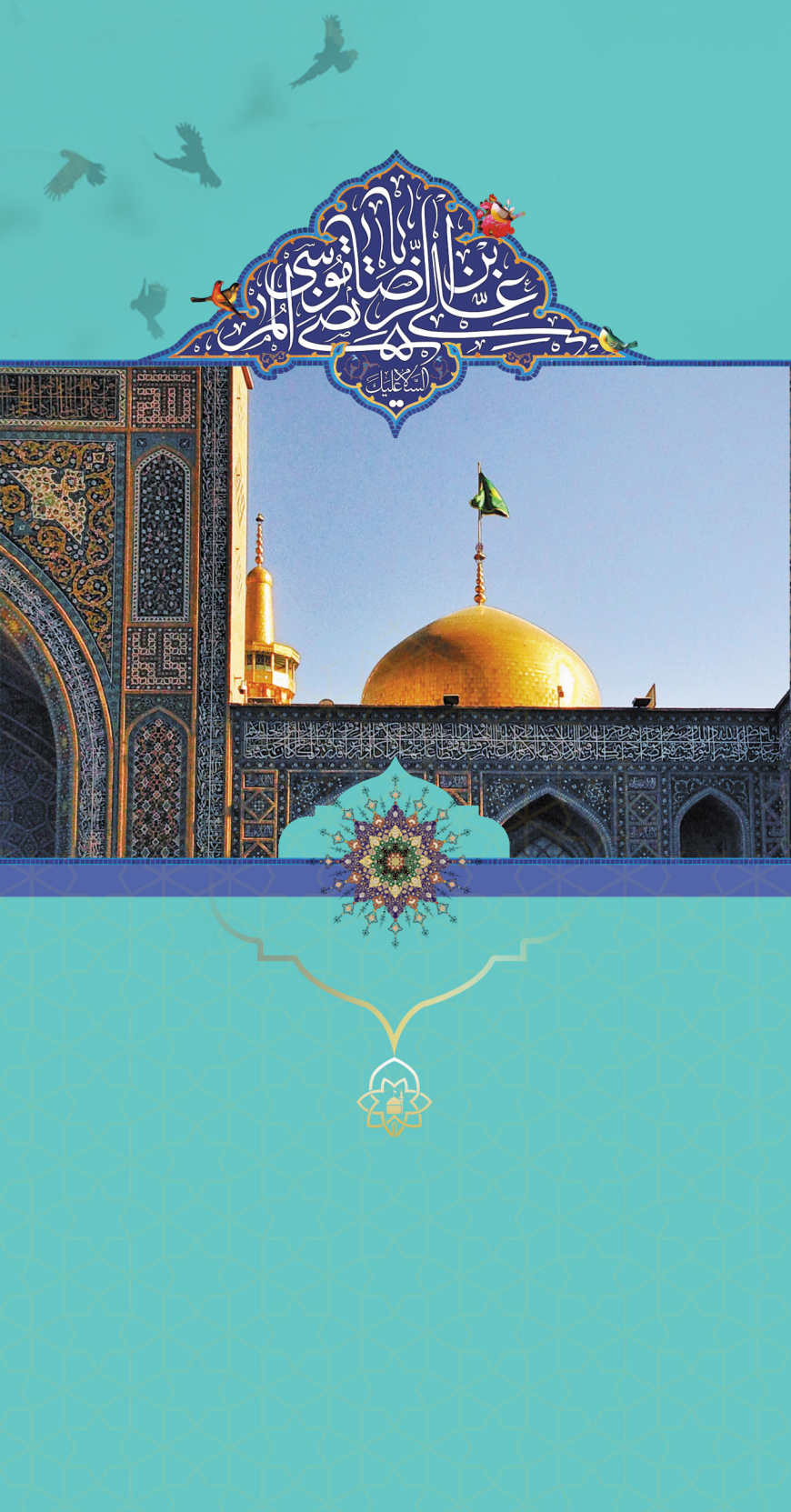
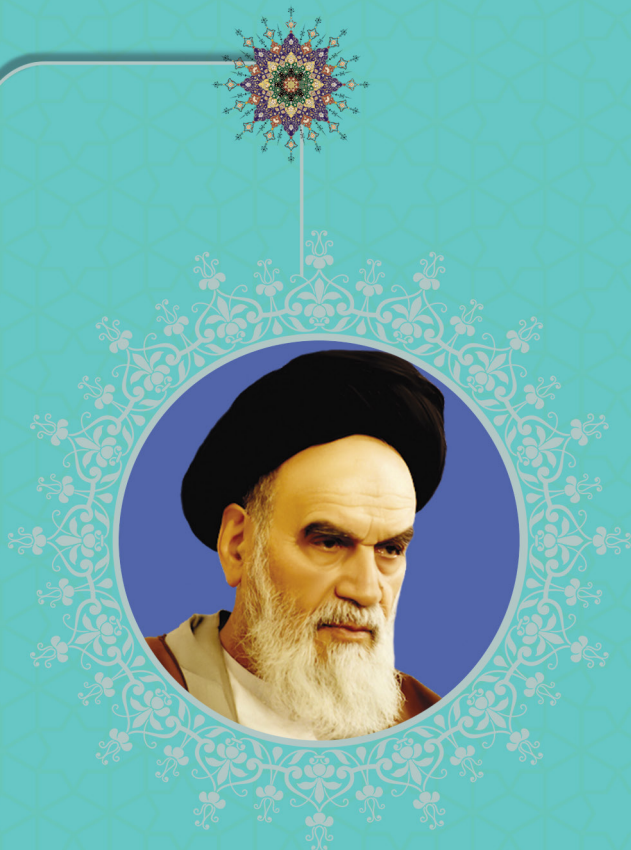

رحمت الله عليه :

امام خمینی

وصیت اینجانب آن است که در همه اعصار خصوصاً در عصر حاضر که نقشه‌ها و توطئه‌ها سرعت و قوّت گرفته است، قیام برای نظام دادن به حوزه‌ها لازم و ضروری است؛ که علما و مدرسین و افاضل عظیم‌الشان صرف وقت نموده و با برنامه دقیق و صحیح، حوزه‌ها را و خصوصاً حوزه علمیه قم و سایر حوزه‌های بزرگ و با اهمیت را در این مقطع از زمان از آسیب حفظ نمایند.

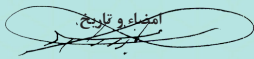

مقام معظم رهبری مدظله العالی:

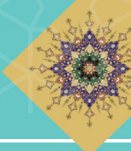
نفس اہتمام بہ مسائل مربوط بہ حوزہ و نشستن آقایان بہ منظور تصویب قوانین و مقررات برای اداره حوزہ یکی از مراحل بسیار مهم بہ حساب می آید. اگر حوزہ‌ای بہ این عظمت و با آن مقاصد اساسی و مهم برخوردار از جمعی نباشد کہ دور ہم بنشینند و برای تنظیم امورش ہمفکری و مشورت کنند و تصمیم بگیرند و ابلاغ نمایند، خلأ عجیبی ایجاد می شود بحمداللہ امروز چنین خلأیی پر شدہ و باید خدا را شکر کرد.

۱۳۷۲/۱۲/۱۶

مشخصات سند	تنظیم و ویرایش	دریافت کنندگان سند
۱. تاریخ تنظیم و ویرایش: ۱۴۰۲ ۲. تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۵/۱۷ ۳. تاریخ ابلاغ: ۱۴۰۲/۰۵/۲۸ ۴. شماره مصوبه و سند: ۴۹۲/۱۵۰۹۸۳۱	۱. تنظیم: کمیسیون تخصصی آموزش شورای عالی حوزه علمیه خراسان؛ ۲. ویرایش: کمیسیون تخصصی آموزش شورای عالی حوزه علمیه خراسان.	۱. مدیر حوزه علمیه خراسان؛ ۲. معاونت علمی حوزه علمیه خراسان؛ ۳. سایر معاونت‌ها و دفاتر حوزه علمیه خراسان؛ ۴. مدیران استانی خراسان شمالی و جنوبی؛ ۵. مدیران مدارس حوزه علمیه خراسان.
تأیید کنندگان سند		
این نظام در صد و هشتاد و سومین جلسه شورای عالی حوزه علمیه خراسان در تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۷ به تصویب رسید.		
محمداقبر فرزانه دبیر شورای عالی حوزه علمیه خراسان امضاء و تاریخ: 		

فهرست

۱. بیانیه رسالت حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش . ۱۱
- ۱،۱. توضیح واژگان ۱۱
- ۱،۱،۱. تربیت ۱۱
- ۱،۱،۲. نسل ۱۲
- ۱،۱،۳. اسلام شناس ۱۲
- ۱،۱،۴. کارآمدی ۱۲
- ۱،۱،۵. تقوا ۱۲
- ۱،۱،۶. قاعده‌مندی ۱۲
- ۱،۲. توضیح بیانیه رسالت ۱۳
- ۱،۳. مولفه‌های تشکیل دهنده نظام آموزشی ۱۴
۲. بیانیه مأموریت حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش . ۱۸
- ۲،۱. توضیح واژه‌گان ۱۸
- ۲،۱،۱. برنامه درسی ۱۸
- ۲،۱،۲. تحلیل تعریف برنامه‌درسی براساس علت‌های چهارگانه ۱۹
- ۲،۱،۳. یادگیری ۱۹

- ۲,۱,۴. لایه‌های فهم ۲۰
- ۲,۱,۵. انواع نمادهای یادگیری ۲۱
- ۲,۱,۶. مؤلفه‌های متنوع در برنامه درسی ۲۱
- ۲,۱,۷. اصلی‌ترین ارکان یادگیری ۲۲
- ۲,۱,۸. مقطع تحصیلی ۲۲
- ۲,۱,۹. مقاطع تحصیلی ۲۲
۳. بیانیه ارزش حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش .. ۴۸
- ۳,۱. ارزش‌های آموزشی ۴۸
- ۳,۱,۱. ارزش‌های آموزشی در حوزه پذیرش ۴۸
- ۳,۱,۲. ارزش‌های آموزشی در حوزه مقاطع ۴۹
- ۳,۱,۳. ارزش‌های آموزشی در حوزه رشته‌های تخصصی ۴۹
- ۳,۱,۴. ارزش‌های آموزشی در حوزه دانش‌های اسلامی ۵۰
- ۳,۱,۵. ارزش‌های آموزشی در حوزه اساتید ۵۰
- ۳,۱,۶. ارزش‌های آموزشی در حوزه ارزشیابی ۵۰
- ۳,۱,۷. ارزش‌های آموزشی در حوزه استعدادسنجی ۵۱

- ۳,۱,۸. ارزش‌های آموزشی در حوزه متون درسی ۵۱
- ۳,۲. ارزش‌های پژوهشی ۵۱
۴. چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش ۵۲
۵. توصیف آموزش در حوزه علمیه خراسان ۵۳
- ۵,۱. پذیرش ۵۳
- ۵,۱,۱. پذیرش در مقطع عمومی ۵۳
- ۵,۱,۲. پذیرش در مقطع تخصصی ۵۶
- ۵,۱,۳. پذیرش در مقطع عالی ۵۷
- ۵,۲. مقاطع ۵۸
- ۵,۲,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در مقاطع ۵۸
- ۵,۳. برنامه درسی ۵۹
- ۵,۳,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در برنامه درسی ۵۹
- ۵,۴. رشته‌های تخصصی ۶۱
- ۵,۴,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در رشته‌های تخصصی ۶۱
- ۵,۵. ارزشیابی ۶۳
- ۵,۵,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در ارزشیابی ۶۳

- ۵,۶. استعدادسنجی ۶۴
- ۵,۶,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در استعدادسنجی ۶۴
- ۵,۷. روش تدریس ۶۵
- ۵,۷,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در روش تدریس ۶۵
- ۵,۸. تربیت استاد ۶۶
- ۵,۸,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در تربیت استاد ۶۶
- ۵,۹. نخبگان و استعدادهای برتر ۶۸
- ۵,۹,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در نخبگان و استعدادهای برتر ۶۸
- ۵,۱۰. پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها ۷۰
- ۵,۱۰,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها ۷۰
- ۵,۱۱. جذب و گزینش مدیران ۷۳
- ۵,۱۱,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در جذب و گزینش مدیران ... ۷۳
- ۵,۱۲. مدارس خواهران ۷۴
- ۵,۱۲,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در مدارس خواهران ۷۴
- ۵,۱۳. فناوری آموزشی و داده‌های آماری ۷۵
- ۵,۱۳,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در فناوری آموزشی و داده‌های آماری. ۷۵

۵,۱۴. نگاه به دانشگاه و سایر مراکز علمی ۷۶

۵,۱۴,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در نگاه به دانشگاه و سایر مراکز علمی..... ۷۶

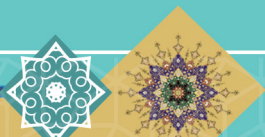
۵,۱۵. نظام پرداخت و ارایه خدمات ۷۹

۵,۱۵,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در نظام پرداخت و ارایه خدمات ... ۷۹

۵,۱۶. تأسیس مدارس و مراکز تخصصی ۸۰

۵,۱۶,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در مراکز تخصصی ۸۰

۶. الزامات ۸۲

فصل اول

بیانیه رسالت حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش

۱. بیانیه رسالت حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش

تربیت نسلی از اسلام شناسان کارآمد و
با تقوا به صورت قاعده مند

۱،۱. توضیح واژگان

۱،۱،۱. تربیت:

تربیت عبارت است از شناسایی و زمینه سازی برای
به روز و به فعلیت رساندن استعدادها و قابلیت های
درونی با رعایت انتخاب و اختیار مخاطب بر اساس
برنامه ای سنجیده به سوی اهداف عالی.

۱،۱،۲. نسل:

نسل عبارت است از جمعیت مورد نیاز در افق آینده مبتنی بر نظام ارزشی.

۱،۱،۳. اسلام شناس:

اسلام شناس عبارت است از کسی که اسلام را متناسب با سطوح و لایه‌های فهم می‌شناسد و توان تبیین و پاسخگویی متناسب با این سطوح را دارد.

۱،۱،۴. کارآمدی:

توانایی رفع نیاز بر اساس دانش تخصصی و مهارت حرفه‌ای.

۱،۱،۵. تقوا:

تقوا عبارت از ملکه‌ای است که در اثر مراعات حداکثری و پیوسته در حوزه انجام واجبات و مستحبات و ترک حرام و مکروهات در انسان بوجود می‌آید.

۱،۱،۶. قاعده‌مندی:

قاعده‌مندی عبارت است از طراحی اهداف و مسیر (فرآیندهای) تربیت آموزشی به صورت شفاف، منظم و خودآگاه به گونه‌ای که تحقق اهداف آموزشی را برای افراد مختلف تعمیم پذیر نماید.

۱,۲. توضیح بیانیه رسالت

برنامه‌ریزی آموزشی به معنای تعریف اهداف و خروجی‌های مطلوب در نظام آموزش، تعریف ورودی‌های لازم و فرآیندهایی است که مسیر رسیدن به اهداف را علاوه بر اینکه ممکن می‌کند، تسهیل و تکرارپذیر نیز می‌کند. برنامه‌ریزی آموزشی با تبیین آگاهانه، شفاف و قدم به قدم تحقق اهداف، الگویی از تحقق اهداف را به صورت عینی ترسیم و تعمیم پذیر می‌کند و مسیر رسیدن به خروجی را از مسیری ناخودآگاه و شخصی خارج می‌کند. به تعبیر دیگر برنامه‌ریزی آموزشی مسیر تحقق اهداف و خروجی‌های مطلوب را در سیستم آموزشی قاعده‌مند می‌کند و برای شناسایی و پرورش استعدادهایی که توانایی شناخت و تبیین اسلام را دارند، زمینه‌سازی می‌کند. تربیت اسلام‌شناس در سه مقطع عمومی، تخصصی و عالی در تمام گستره‌های دانشی و رشته‌های تخصصی علوم اسلامی و امتداد آن در علوم انسانی اسلامی محقق می‌شود.

۱,۳. مؤلفه‌های تشکیل دهنده نظام آموزشی

مؤلفه‌های تشکیل دهنده نظام آموزشی عبارتند از:

۱. اساتید

۲. پذیرش

۳. مقاطع

۳,۱. انواع مقاطع:

■ مقطع عمومی

■ مقطع تخصصی

■ مقطع عالی

۳,۲. فلسفه مقاطع:

■ اهداف مقاطع

■ ورودی‌های مقاطع

■ جهت‌گیری‌های اصلی در مقاطع

■ خروجی‌های مقاطع

۳,۳. نظام مقاطع (روابط بین مقاطع در حوزه

اهداف، ورودیها، خروجی‌ها، جهت‌گیری‌ها و ...)

۴. برنامه درسی

۴,۱. انواع برنامه درسی؛

۴,۱,۱. برنامه درسی عمومی در مقطع عمومی^۱؛

۴,۱,۲. برنامه درسی تخصصی در مقطع تخصصی^۲؛

۴,۱,۳. برنامه درسی عالی در مقطع عالی^۳؛

۴,۲. میدان معنایی برنامه درسی؛

۴,۲,۱. اهداف درسی؛

۴,۲,۲. نیازهای محتوایی؛

۴,۲,۳. سرفصل‌ها؛

۴,۲,۴. محتوا (منابع اصلی، منابع جهت مطالعه، منابع مرجع)؛

۴,۲,۵. روش تدریس (روش فرآوری محتوا، روش انتقال محتوا، روش تعامل بین استاد و شاگرد، طرح درس و ساختار آن)؛

۴,۲,۶. طلبه؛

۱. این برنامه ناظر به کسب مهارت‌ها و شایستگی‌های پایه و مقدماتی جهت آمادگی ورود به عرصه تبلیغ یا آمادگی ورود به رشته‌های تخصصی است.
۲. این برنامه درسی ناظر به ارائه یک رشته تخصصی با گستره مشخص در علوم اسلامی می‌باشد.
۳. این برنامه درسی ناظر به ارائه یک پژوهش در یک مسأله از مسائل علوم انسانی و مرتبط با رشته تخصصی می‌باشد.

۴,۲,۷. ارزشیابی (آزمون، تحلیل آزمون شامل:
کشف نقاط ضعف و قوت، ارائه راهکار و مشاوره،
میزان پیشرفت تحصیلی)؛

۴,۲,۸. استعدادسنجی و مشاوره تحصیلی؛

۴,۲,۹. هدایت تحصیلی و انتخاب رشته؛

۴,۲,۱۰. هدایت اجتماعی؛

۴,۲,۱۱. رقابت‌های علمی؛

۴,۲,۱۲. انگیزش علمی؛

۴,۲,۱۳. دانش محوری.

۵. مدیریت (راهبردی و اجرایی) آموزشی

۵,۱. برنامه‌ریزی آموزشی؛

۵,۲. سازماندهی آموزشی؛

۵,۳. هدایت آموزشی؛

۵,۴. نظارت، پایش و ارزشیابی آموزشی؛

۵,۵. بسیج امکانات و منابع آموزشی؛

۵,۶. تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری آموزشی.

۶. محیط تعلیم و تربیت (مدرسه علمیه)

۶,۱. فضا‌آرایی؛

۶,۲. کلاس‌ها؛

تعداد کلاس‌ها ■

■ تراکم کلاس‌ها

■ امکانات آموزشی کلاس‌ها

۶,۳. هرم جمعیتی در مدارس؛

۶,۴. آمایش مدارس؛

۶,۵. کتابخانه؛

۶,۶. کارگاه.

۷. تربیت معادن انسانی

۷,۱. تربیت مدیران، برنامه‌ریزان و کارشناسان مورد

نیاز در ستاد (مرکز مدیریت حوزه علمیه)؛

و صف (مدرسه)؛

۷,۲. تربیت استاد و کمک استاد (دستیار استاد)؛

۷,۳. تربیت ناظر مباحثه.

فصل دوم

بیانیه مأموریت حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش

۱. بیانیه مأموریت حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش

پیاده‌سازی و اجرای کامل برنامه درسی نظام
آموزش در سه مقطع عمومی، تخصصی و عالی

۱،۱. توضیح واژگان

۱،۱،۲. برنامه درسی:

برنامه درسی عبارت است از ارائه یک الگو و نظام
هماهنگ از مولفه‌های متنوع که می‌توانند فرصت‌ها
و تجارب مختلف را معمولاً تحت نظر استاد برای
رسیدن به یادگیری در اختیار فراگیران قرار دهد.

۲،۱،۲. تحلیل تعریف برنامه درسی براساس علت‌های چهارگانه:

■ **علت غایی:** یادگیری.

■ **علت صوری:** الگوواره و نظام هماهنگ از مولفه‌های متنوع تأثیرگذار (فرصت‌ساز و تجربه‌ساز) در یادگیری.

■ **علت مادی:** مولفه‌های متنوع تأثیرگذار (فرصت‌ساز و تجربه‌ساز) در یادگیری همچون: نیازها، اهداف، سرفصل‌ها، متون، منابع، استاد، شاگرد، ارزشیابی، بازخورد و

■ **علت فاعلی:** طراحان و برنامه‌ریزان.

۲،۱،۳. یادگیری:

یادگیری عبارت است از مهارت (توانایی) استفاده از دانسته‌ها در عمل متناسب با لایه‌های فهم.

۳، ۱، ۲. لایه های

ردیف	لایه های فهم	شاخص	نماد
۱	فهم حافظه ای	انتقال اطلاعات به حافظه (کوتاه مدت یا بلندمدت)	بازگویی و بیان اطلاعاتی که به حافظه سپرده شده است.
۲	فهم کاربردی	آشنایی با روش حل مسئله	مهارت استفاده از اطلاعات و روش در حل مسائل مشابه
۳	فهم استدلالی	آشنایی با روش مدل کردن مدعیات	کشف مقدمات استدلال به صورت قدم به قدم برای اثبات مدعی
۴	فهم نقادانه	آشنایی با روش اسکن کردن (تصویر برداری) مقدمات و نتیجه استدلال	کشف مغالطه
۵	فهم تحلیلی	آشنایی با روش بازنگری در فرآیند حل مسئله به صورت رفت و برگشتی	تجربه و ترکیب
۶	فهم خلاقانه	آشنایی با روش مطالعه پدیده ها از زاویه نگاه جدید	کشف ربط جدید

۲,۱,۵. انواع نمادهای یادگیری

- فراگیری دانش‌های مرتبط با محیط زندگی؛
- کسب یا ارتقاء مهارت؛
- کسب یا ارتقاء شایستگی (رسیدن به مرحله قابل قبولی از آمادگی برای ورود به عرصه‌های فراتر و تحقق حیات طیبه)؛
- درک و اصلاح موقعیت؛
- اصلاح یا تغییر نگرش‌ها؛
- اصلاح یا تغییر نظام ارزشی؛
- اصلاح یا تغییر گرایش‌ها؛
- تکوین و تعالی پیوسته هویت خویش.

۲,۱,۶. مؤلفه‌های متنوع در برنامه درسی

- سنجش نیازها؛
- تعریف اهداف؛
- اصول (سیاست‌ها)؛
- راهبردها؛
- موضوعات (عناوین دروس)؛
- سرفصل‌ها (توالی ریزموضوعات در هر درس)؛
- انتخاب محتوای دروس؛
- سازماندهی محتوا؛

- روش‌های یاددهی و اجرای درس (تدریس)؛
- روش‌های یادگیری و اجرای فهم (تحصیل)؛
- ترتیب زمانی موضوعات؛
- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی.

۲،۱،۷. اصلی‌ترین ارکان یادگیری

■ استاد؛

■ فراگیر؛

■ متن.

۲،۱،۸. مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی عبارت است از یک دوره زمانی محدود که مشتمل بر ورودی (فراگیر)، خروجی (اهداف آموزشی) و برنامه آموزشی است که به صورت تدریجی و سالانه ارائه می‌شود.

۲،۱،۹. مقاطع تحصیلی

مقاطع تحصیلی مبتنی بر لایه‌های فهم از حداقل مطلوب در سطح فهم (فهم کاربردی) تا حداکثر مطلوب در سطح فهم (فهم خلاقانه) تعریف می‌شود. رابطه لایه‌های فهم با مقاطع تحصیلی

مقاطع	لایه‌های فهم	ردیف
مقطع عمومی	فهم کاربردی	۱
مقطع تخصصی	فهم استدلالی و نقادانه	۲
مقطع عالی	فهم تحلیلی و خلاقانه	۳

۲،۱،۹،۱. مقطع عمومی

۲،۱،۹،۱،۱. توصیف مقطع عمومی

مقطع عمومی، اولین مقطع تحصیلی در حوزه علمیه است^۱ که طلاب پذیرش شده‌ی در فرآیند گزینش حوزه علمیه را تعلیم می‌دهد. مجوز ورود به مقطع عمومی، دارا بودن صلاحیت‌ها و شایستگی‌های پایه برای ورود به حوزه علمیه است که در دوره پذیرش احراز می‌شود و در طول دوران طلبگی استمرار می‌یابد. این مقطع آموزشی با رویکرد پژوهشی است که شش تا هفت سال (سطح یک و دو) طول می‌کشد. فلسفه تحصیل در این مقطع، کسب مهارت‌ها و شایستگی‌های پایه و مقدماتی است که برای عموم طلاب در مسیر زندگی شخصی و اجتماعی، علمی و معنوی مفید و لازم است و مقدمه ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر محسوب می‌شود و یا در صورت عدم ورود فراگیران به مقاطع تحصیلی بالاتر، می‌توانند براساس

۱. طول دوره مقطع عمومی، در برنامه عملیاتی آموزش و مبتنی بر نیازسنجی آموزشی تعیین خواهد شد. نیازسنجی آموزشی در مقطع عمومی، پاسخگوی دو سوال خواهد بود:

- * طلاب در مقطع عمومی نیازمند چه دانش‌هایی هستند؟
- * از هر یک از این دانش‌ها به چه میزان باید ارائه کنیم؟

اندوخته‌های علمی این مقطع، به حیات اجتماعی خود ادامه دهند. در این مقطع، استعداد طلاب برای ورود به مقطع تحصیلی تخصصی احراز می‌شود و زمینه ورود آنها به رشته تخصصی معین در مقطع تخصصی فراهم می‌شود. در این مقطع، آموزش‌ها مبتنی بر فهم کاربردی ارائه می‌شود و طلاب در انتهای این مقطع تحصیلی، به مهارت‌های مشخصی دست پیدا می‌کنند و مورد ارزشیابی مهارتی و کاربردی قرار می‌گیرند. فراگیرانی که پس از اتمام این مقطع قصد ورود به مقاطع تحصیلی بالاتر را نداشته باشند، مبتنی بر دانش و مهارت‌های کسب شده می‌توانند به حیات اجتماعی خود در عرصه تبلیغ دین ادامه دهند. فهم حافظه‌ای مهمترین آسیب آموزشی در این مقطع است که معلول متن حافظه‌ای، روش تدریس حافظه‌محور و ارزشیابی حافظه‌محور است. فراگیران این مقطع، بدون داشتن فهم کاربردی، در مواجهه با مخاطب عمومی که به دنبال پاسخ به چگونگی‌ها است، نمی‌توانند دیدگاه دین را برای مخاطب توصیف کنند و صرفاً به چیستی‌ها که مربوط به فهم حافظه‌ای است، اکتفا خواهند کرد.

۲،۱،۹،۱،۲. شناسنامه برنامه درسی در مقطع عمومی

۲،۱،۹،۱،۲،۱. ورودی مقطع عمومی

فردی که پس از ثبت نام و طی مراحل گزینش، شایستگی ورود به مقطع عمومی را کسب کرده است.

۲،۱،۹،۱،۲،۲. اهداف عملیاتی در مقطع عمومی

فردی که پس از ثبت نام و طی مراحل گزینش، شایستگی ورود به مقطع عمومی را کسب کرده است. رسیدن به مهارت‌ها و شایستگی‌های پایه در انتهای مقطع عمومی متناسب با لایه فهم کاربردی.

مهارت‌ها در مقطع عمومی:

■ مهارت‌های آموزشی شامل:

■ مهارت‌های ادبی شامل: صرف، نحو، لغت، بلاغت

و ...؟

■ مهارت‌های محتوایی شامل: قرآن، حدیث، فقه و

اصول، اعتقادات، اخلاق، احکام، تاریخ و...؟

■ مهارت‌های پژوهشی شامل: مهارت مطالعه،

یادداشت برداری و؟

■ مهارت‌های تبلیغی شامل: گفتگوی چهره به چهره،

ارتباط موثر، منبر، روضه و ...؟

- مهارت‌های معنوی^۱ شامل: انجام واجبات، ترک محرمات، انجام مستحبات و آداب، مواظبت نسبت به ترک مکروهات در تمام موضوعات و مناسبت‌ها؛
- مهارت‌های اخلاقی^۲ شامل: خویشتنداری و کنترل خشم، حیا، عفت، غیرتمندی، مهربانی و ...؛
- مهارت‌های اجتماعی شامل: ارتباط کلامی با مردم، تلاشگری و مسئولیت‌پذیری، مردم‌داری و کمک به مردم، دلسوزی و مهربانی و چهره گشاده، ارائه خدمات اجتماعی به مردم و محرومین، نظم و مدیریت زمان، تمیزی، جذابیت و آراستگی و ...؛
- مهارت‌های سیاسی شامل: آگاهی‌های سیاسی در حوزه پدیده‌ها، مناسبت‌ها و شخصیت‌ها در تاریخ انقلاب و غرب.

۱. تقیّد و مزین شدن زندگی طلاب به سبک زندگی اسلامی (تجسّم اسلام در سبک زندگی طلاب)

۲. مزین شدن به ملکات اخلاقی در نفس

شایستگی‌ها در مقطع عمومی:^۱

■ شایستگی ورود به فضاهاى تبلیغى عمومى؛

■ شایستگی ورود به مقطع تخصصی براساس هدایت

تحصیلی؛

■ شایستگی ورود به فعالیت اجتماعى متناسب با

شئون حوزوى.

۲،۳،۱،۹،۱،۲. عناوین کلی متون در مقطع عمومی

■ متون آموزشى شامل:

■ متون ادبى؛

■ متون محتوایى (آشنایى با ترجمه و پیام‌هاى قرآن و

احادیث، فقه و اصول، منطق، عقاید، احکام، اخلاق، تاریخ

و...)

■ متون پژوهشى؛

■ متون تبلیغى؛

■ متون معنوى؛

■ متون اخلاقى؛

■ متون سیاسى.

۱. براساس احراز شایستگی ورود به فضاهاى تبلیغى عمومى، شایستگی تلبس به لباس مقدس روحانیت محقق مى‌شود. لازم به ذکر است که براساس شایستگی‌هاى دوره پذیرش و مقاطع مختلف، نظام رفتارى و شئون زندگى روحانیت تعریف و دقیق‌سازی خواهد شد و ذهنیت جامعه نسبت به منش رفتارى روحانیت را منسجم و یکپارچه خواهد کرد.

۴، ۲، ۱، ۹، ۱، ۲. کیفیت متون درسی در مقطع عمومی

متون درسی در مقطع عمومی باید دارای شرایط ذیل باشد:

- توصیف کننده موقعیت ها و فرصت های یادگیری در سطح فهم کاربردی است؛
- دارای طرح درس های نظام مند برای تحقق یادگیری در سطح فهم کاربردی است؛
- مهارت حل مسأله را قدم به قدم می آموزد؛
- درس را با مسأله های کاربردی شروع می کند؛
- فعال کننده ذهن برای یادگیری روش های حل مسأله باشد؛

- دارای تمهیدات لازم برای مبلغ پروری.

۵، ۲، ۱، ۹، ۱، ۲. روش تدریس در مقطع عمومی

روش تدریس مهارت محور^۱ ارایه فرآیند تعلیم به منظور کسب مهارت (توانایی استفاده از دانسته ها

در عمل) مشتمل بر:

- مسأله محوری؛
- حل مسأله به صورت کاربردی؛
- توان حل مسائل مشابه در موقعیت های مشابه.

۱. ارائه فرآیند تعلیم به منظور کسب مهارت (توانایی استفاده از دانسته ها در عمل)

۲،۱،۹،۱،۲،۷. روش ارزشیابی در مقطع عمومی

ارزشیابی مسأله‌محور (سنجش توان فراگیران در حل مسأله‌ای کاربردی مبتنی بر اطلاعات کسب‌شده در متون).

۲،۱،۹،۱،۲،۸. هدایت تحصیلی در مقطع عمومی

استعدادیابی در مقطع عمومی ناظر به رشته‌های تخصصی جهت زمینه‌سازی ورود به مقطع تخصصی.

۲،۱،۹،۱،۲،۹. هدایت اجتماعی در مقطع عمومی

نقش‌آفرینی در محیط‌های تبلیغی عمومی مبتنی بر سواد و مهارت‌های عمومی.

۲،۱،۹،۱،۲،۱۰. پژوهش در مقطع عمومی

اکتساب مهارت‌هایی (مهارت مطالعه، یادداشت برداری و ...) که زمینه‌ساز استفاده مؤثر از متون در فرآیند تعلیم و تبلیغ است.

۲،۱،۹،۱،۲،۱۱. شایستگی‌های مدرسین

محتوایی: تسلط بر دانش با نگاه درجه یک

روشی: مشتمل بر:

■ مسأله‌شناسی؛

■ روش‌شناسی؛

■ منبع شناسی؛

■ روش های جستجو؛

■ روش های طبقه بندی؛

■ روش های تحلیل؛

■ مدل سازی.

معلمی: شایستگی در روش تدریس مشتمل بر:

■ مدل انتقال مطالب؛

■ اهداف برنامه درسی؛

■ طرح درس نویسی؛

■ طرح سوال و آزمون؛

■ تحلیل آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی؛

■ ارزشیابی؛

■ استعدادسنجی و ...

تریتی (اخلاقی)

بصیرتی

۲،۱،۹،۲. مقطع تخصصی

۲،۱،۹،۲،۱. توصیف مقطع تخصصی

مقطع تخصصی، دومین مقطع تحصیلی در حوزه علمیه است^۱ که طلاب فارغ التحصیل از مقطع عمومی و پذیرش شده در مقطع تخصصی حوزه علمیه را تعلیم می‌دهد. این مقطع آموزشی-پژوهشی است که چهار سال (سطح سه و چهار) طول می‌کشد. مجوز ورود به مقطع تخصصی، تحقق فهم کاربردی نسبت به دانش‌های ارائه شده در پایان مقطع عمومی و احراز استعداد در یکی از رشته‌های تخصصی در فرآیند استعدادسنجی است. فلسفه تحصیل در این مقطع، کسب مهارت‌ها و شایستگی‌های تخصصی در یک گستره دانشی (رشته) مربوط به دین است که مبتنی بر فهم استدلالی و نقادانه است و توان فهم، تبیین و اقناع نسبت به دین را در این سطح ایجاد می‌کند. این

۱. طول دوره مقطع تخصصی، در برنامه عملیاتی آموزش و مبتنی بر نیازسنجی آموزشی تعیین خواهد شد. نیازسنجی آموزشی در مقطع تخصصی، پاسخگوی دو سوال خواهد بود:

* طلاب در مقطع تخصصی براساس رشته نیازمند چه دانش‌هایی هستند؟

* از هر یک از این دانش‌ها به چه میزان باید ارائه کنیم؟

مقطع، بستری برای ارائه یک دانش اسلامی به صورت تخصصی است. آموزش در این مقطع، شامل آموزش دروس مرتبط با یک رشته تخصصی و سپس ارائه درس خارج مرتبط با همان رشته می‌باشد که مبتنی بر روش شناسی اجتهاد و تفقه و به مثابه اجتهاد فقهی ارائه می‌شود.^۱ در این مقطع، استعداد طلاب برای ورود به مقطع تحصیلی عالی احراز می‌شود و زمینه ورود آنها

۱. مقصود از روش شناسی (متدولوژی) اجتهاد فقهی که در درس خارج در

سایر رشته‌ها ارائه می‌شود، همچون موارد ذیل است:

۱. تبیین مسأله و محل نزاع

۲. بیان اقوال

۳. بیان ادله اقوال

۴. ادله سازی برای اقوال بدون دلیل

۵. نقد ادله اقوال

۶. ارائه قول مختار و ادله آن در قالب:

* تأسیس اصل

* ارائه ادله نقلی و عقلی

* بررسی‌های سندی

* بررسی‌های دلالتی (دلالت‌های انفرادی و مجموعی)

* رفع تعارضات بدوی

* کشف تعارضات مستقر و تعیین تکلیف براساس مرجحات

* اقتضای اصل عملی در مسأله

به مقطع عالی (پژوهش محور) فراهم می شود. در این مقطع، تمام آموزش ها مبتنی بر فهم استدلالی و نقادانه ارائه می شود و طلاب در انتهای این مقطع تحصیلی، به مهارت های استدلال و نقد دست پیدا می کنند و بر همین اساس مورد ارزشیابی مهارتی قرار می گیرند. فراگیرانی که در انتهای این مقطع قصد ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر را نداشته باشند، در این مقطع به نظام فکری دین در محدوده رشته تخصصی خود دست می یابند و دارای ذهنیت تخصصی می گردند و مبتنی بر دانش تخصصی می توانند به حیات علمی و اجتماعی خود ادامه دهند. فهم حافظه ای و توقف بر فهم کاربردی، مهمترین آسیب این مقطع است. فراگیران این مقطع بدون داشتن فهم استدلالی و نقادانه، در مواجهه با مخاطبین تخصصی که به دنبال پاسخ به چرایی ها هستند، نمی توانند به تبیین و دفاع از دین پردازند، دیدگاه های رقیب را نقد کنند و برتری دیدگاه اسلام را بر دیدگاه های رقیب نشان دهند. فهم تخصصی در این مقطع، تنها ناظر به مسائل تخصصی یک یا چند دانش خاص نمی شود، بلکه دانش پژوه

می‌تواند به مسائل تخصصی جاری و آینده جامعه،
نظام اسلامی و تمدن اسلامی نیز پاسخگو باشد.

۲،۱،۹،۲،۲. شناسنامه برنامه درسی در مقطع

تخصصی

۲،۱،۹،۲،۲،۱. ورودی مقطع تخصصی

فردی که مقطع عمومی را به اتمام رسانده است،
مهارت‌های مقطع عمومی در او احراز شده است و
شایستگی‌های ورود به مقطع تخصصی را کسب کرده
است.

۲،۱،۹،۲،۲،۲. اهداف عملیاتی در مقطع تخصصی

رسیدن به مهارت‌ها و شایستگی‌های تخصصی در
انتهای مقطع تخصصی.

■ خروجی‌های این مقطع براساس مهارت‌های ذیل
می‌باشد:

مهارت آموزشی (تسلط به محتوای تخصصی
مجموعه‌ای از دانش‌ها در یک رشته تخصصی در
سطح فهم استدلالی و نقادانه)؛

مهارت پژوهشی (توانایی انجام یک پژوهش در یک
مسئله جدید از مسائل مرتبط با دانش‌های موجود در
یک رشته علمی)؛

مهارت تبلیغی (مهارت در خطاب به تخصصی، مهارت در ارائه و پاسخگویی تخصصی، مهارت در تولید محتوای تخصصی)؛

مهارت معنوی؛

مهارت اخلاقی (مهارت‌های اخلاقی پایه + اخلاق حرفه‌ای یک عالم دینی در مقام تبیین، دفاع، نقد، نقل و...؛ مهارت اجتماعی؛

مهارت سیاسی.

شایستگی‌ها در مقطع تخصصی

■ کسب شایستگی ورود به فضاهاى تبلیغى تخصصى؛

■ کسب شایستگی ورود به عرصه تدریس در مقطع
عمومى و سطح ۳؛

■ کسب شایستگی ورود به مقطع عالی (پژوهش محور)

مبتنى بر كشف مسأله‌اى مشخص در حوزه علوم

انسانى و مرتبط با رشته تخصصى و ارائه طرح تحقيق،

دفاع از آن و تصويب نهايى.

۲،۲،۱،۹،۲،۱،۲. عناوين کلی متون در مقطع تخصصی

■ متون آموزشى ناظر به دانش‌هاى تخصصى مختلف

در رشته‌هاى تخصصى، آیات و روایات تخصصى

(مرتبط با گستره موضوعى تخصصى مشخص)؛

■ متون پژوهشی ناظر به روش تحقیق تخصصی
مسأله‌شناسی، جمع‌آوری اطلاعات، طبقه‌بندی
اطلاعات، تحلیل اطلاعات و مدل‌سازی ناظر به تعمیق
یادگیری استدلالی؛

■ متون تبلیغی ناظر به تبلیغ تخصصی (تبلیغ مبتنی بر
اطلاعات تخصصی)؛

■ متون اخلاقی ناظر به اخلاق حرفه‌ای؛

■ متون معنوی؛

■ متون سیاسی؛

■ متون تدریسی (ناظر به یادگیری روش تدریس در
رشته تخصصی).

۲،۱،۹،۲،۲،۴. کیفیت متون درسی در مقطع تخصصی
متون درسی در مقطع تخصصی دارای ویژگی‌های
ذیل می‌باشد:

■ متونی که توصیف‌کننده موقعیت‌ها و فرصت‌های
یادگیری در سطح فهم استدلالی و نقادانه است؛

■ متونی که دارای طرح درس‌های نظام‌مند برای
تحقق یادگیری در سطح فهم استدلالی و نقادانه است؛

■ متونی که مهارت‌محور است؛ یعنی مهارت
استدلال‌ورزی و نقدورزی را قدم به قدم می‌آموزد؛

- متونی که مسأله محور است؛ یعنی درس را با مسأله‌هایی ناظر به استدلال و نقد شروع می‌کند؛
- متونی که فعال‌کننده ذهن است؛ یعنی انواع روش‌های استدلال و نقد را می‌آموزد.

۲,۱,۹,۲,۲,۵. روش تدریس در مقطع تخصصی

- روش تدریس مهارت محور (مسأله محور، حل مسأله به صورت استدلالی و نقادانه، توان حل مسائل مشابه در موقعیت‌های مشابه)؛
- روش یادگیری معکوس.

۲,۱,۹,۲,۲,۶. روش ارزشیابی

- ارزشیابی مسأله محور (سنجش توان فراگیران در حل مسأله‌ای استدلالی شامل: ارائه استدلال، نقد و کشف مغالطات استدلال و تولید استدلال مبتنی بر اطلاعات تخصصی)؛

- توان تدریس در مقطع عمومی؛

- تدوین پایان‌نامه/رساله؛

- شناسایی مسأله‌ای پژوهشی در حوزه علوم انسانی و مرتبط با رشته تخصصی، تدوین طرح تحقیق، ارائه، دفاع و تصویب نهایی جهت ورود به مقطع عالی.

۲،۱،۹،۲،۲،۷. هدایت تحصیلی

■ استعدادیابی در اثناء مقطع تخصصی جهت انتخاب و ورود به گستره پژوهشی مشخص در حوزه علوم انسانی (تلاش برای یافتن مسأله‌ای پژوهشی در حوزه علوم انسانی و مرتبط با رشته تخصصی جهت زمینه‌سازی ورود به مقطع عالی و پژوهش‌محور).

۲،۱،۹،۲،۲،۸. هدایت اجتماعی

■ نقش‌آفرینی در محیط‌های تبلیغی تخصصی مبتنی بر داشته‌های تخصصی.

۲،۱،۹،۲،۲،۹. پژوهش

■ **مرحله مشاهده‌گری در پژوهش:** مشاهده انجام یک پژوهش و یادگیری انجام آن در همراهی با یک پروژه پژوهشی؛

■ **مرحله همکاری در پژوهش:** انجام برخی از مراحل یک پژوهش و یادگیری انجام آن در همراهی با یک پروژه پژوهشی؛

■ **مرحله انجام پژوهش:** انجام یک پروژه پژوهشی به صورت مستقل تحت اشراف و نظارت علمی استاد به عنوان پایان‌نامه / رساله.

۱۰، ۲، ۹، ۱، ۲. شایستگی‌های مدرسین

■ **محتوایی:** تسلط بر دانش با نگاه درجه یک^۱،

تسلط بر دانش با نگاه درجه دو^۲، تسلط بر میدان معنایی و خطوط ارتباطی بین دانش‌ها در رشته تخصصی.

■ **روشی:** مسأله‌شناسی، روش‌شناسی، منبع‌شناسی،

روش‌های جستجو، روش‌های طبقه‌بندی، روش‌های تحلیل، مدل‌سازی.

در روش تدریس: مدل انتقال مطالب، اهداف

برنامه درسی، طرح درس نویسی، طرح سوال و آزمون، تحلیل آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی، ارزشیابی، استعدادسنجی.

■ **تربیتی.**

■ **بصیرتی.**

۱. نگاه درجه یک یعنی تسلط بر محتوا و سرفصل‌های یک دانش

۲. نگاه درجه دو یعنی تسلط بر فلسفه مضاف یک دانش

۲,۱,۹,۳. مقطع عالی

۲,۱,۹,۳,۱ توصیف مقطع عالی

مقطع عالی، سومین مقطع تحصیلی در حوزه علمیه است^۱ که طلاب فارغ التحصیل از مقطع تخصصی و پذیرش شده در مقطع عالی حوزه علمیه را تعلیم می‌دهد. این مقطع پژوهشی-آموزشی است که حداکثر چهار سال (سطح پنج) طول می‌کشد. مجوز ورود به این مقطع، تحقق فهم استدلالی و نقادانه نسبت به دانش‌های ارائه شده در مقطع تخصصی، ارائه پایان نامه و رساله در مقطع تخصصی و ارائه طرح تحقیق تصویب شده برای انجام یک پژوهش در حوزه علوم انسانی است.^۲ فلسفه تحصیل در این مقطع، انجام پژوهش در یکی از مسائل علوم انسانی و مرتبط با رشته تخصصی و در نتیجه تولید علوم انسانی اسلامی است. این مقطع، پژوهش محور است و مبتنی بر فهم

۱. طول دوره عالی، به اندازه یک پژوهش عمیق و ارائه آن در قامت نظریه و مدل سازی است؛ از این جهت حداکثر چهار سال برای این دوره پیشنهاد می‌شود.

۲. علت تأکید بر علوم انسانی، به خاطر خصلت تمدن سازی این علوم است. در واقع ارتباط علوم اسلامی با تمدن سازی، از طریق علوم انسانی اسلامی است. تولید علوم انسانی اسلامی، نیازمند یک بستر پژوهشی است که در مقطع عالی و ایدئولوگ، امکان آن فراهم می‌شود.

تحلیلی و خلاق انجام می‌شود و منجر به تولید نظریه و مدل در حوزه مسائل علوم انسانی می‌شود. این مقطع گرچه با پژوهشی عمیق شروع و با اتمام پژوهش پایان می‌پذیرد، اما شروعی برای انجام پژوهش‌های عمیق دیگر در حوزه علوم انسانی بعد از مقطع عالی است. مدیریت دانش نسبت به تولیدات علمی در این مقطع، می‌تواند زمینه تولید محتوا برای دروس علوم انسانی با رویکرد اسلامی در دانشگاه‌ها و همچنین پاسخ به نیاز و مسائل حال و آینده جامعه، نظام و تمدن اسلامی باشد. در این مقطع، طلاب به مهارت انجام پژوهش در عالی‌ترین سطح در همراهی با بهترین اساتید دست پیدا می‌کنند و ارزشیابی، مبتنی بر محصول پژوهشی، ارائه و دفاع از آن انجام می‌شود. فهم حافظه‌ای و توقف بر فهم کاربردی، استدلالی و نقادانه، مهمترین آسیب آموزشی در این مقطع محسوب می‌شود. فراگیران این مقطع بدون داشتن فهم تحلیلی و خلاقانه، در مواجهه با نظریه‌ها و مدل‌های علوم انسانی که عمدتاً محصول اندیشه و تمدن غرب هستند، نمی‌توانند نظریه و مدل دین را ارائه دهند و از کارآمدی دین در مقابل اندیشه و دانش‌های غربی دفاع کنند و در نهایت در حوزه

علوم اسلامی موجود متوقف می‌شوند. امتداد اندیشه دین در حوزه علوم انسانی و در نتیجه تولید علوم انسانی اسلامی، مستلزم تعریف پژوهش‌های عمیق و تمرکز بر موضوعات و مسائل علوم انسانی و ورود به مقطعی پژوهش‌محور است. فراگیران پس از اتمام این مقطع، مسلح به نظریه‌ها و مدل‌های دینی می‌شوند و می‌توانند با امتداد مسیر پژوهش در حوزه علوم انسانی و ادامه تولید علوم انسانی اسلامی، به توسعه بیشتر افق‌های علمی و رسیدن به مرجعیت علمی در حوزه علوم انسانی نائل شوند. فراگیرانی که قصد ادامه مسیر پژوهش را نداشته باشند، به دلیل دستیابی به نظریه و مدل دین در حوزه علوم انسانی و توانایی نقد نظریه‌ها و مدل‌های رقیب، دارای ذهنیت و دانش مرجع می‌شوند و مبتنی بر دانش مرجع، می‌توانند به حیات علمی و اجتماعی خود ادامه دهند.

۲،۱،۹،۳،۲. شناسنامه برنامه درسی در مقطع

عالی

۲،۱،۹،۳،۲،۱. ورودی مقطع تخصصی

فردی که مقطع تخصصی را به اتمام رسانده است،

مهارت‌های مقطع تخصصی در او احراز شده است و شایستگی‌های ورود به مقطع عالی را کسب کرده است.

۲,۲,۳,۹,۱,۲. اهداف عملیاتی در مقطع عالی

- رسیدن به مهارت‌ها و شایستگی‌های عالی در انتهای مقطع عالی؛
- مهارت‌ها در مقطع عالی.

خروجی این مقطع براساس مهارت‌های ذیل می‌باشد:

- مهارت موضوع‌شناسی (تسلط به محتوای تخصصی مرتبط با مسائل علوم انسانی با رویکرد میدان معنایی)؛
- مهارت پژوهشی (توانایی انجام یک پژوهش در یک مسأله از مسائل علوم انسانی و ارائه نظریه و مدل در آن مسأله، ترجمه پژوهش‌های تولیدشده به زبان‌های بیگانه)؛

- مهارت تبلیغی (مهارت در گفتمان‌سازی علم دینی و علوم انسانی اسلامی مبتنی بر ارائه نظریه و مدل دینی برای محافل علمی همچون همایش‌های ملی و بین‌المللی)؛

■ مهارت معنوی؛

■ مهارت اخلاقی (اخلاق حرفه‌ای یک عالم دینی

در مقام پژوهش به صورت ویژه)؛

■ مهارت اجتماعی؛

■ مهارت سیاسی.

شایستگی‌ها در مقطع عالی:

■ شایستگی ورود به فضاهاى تبلیغی گفتمانی و

تمدنی؛

■ شایستگی ورود به عرصه تدریس در مقطع

تخصصی؛

■ کسب قدرت استنباط از متون دینی و تحقق اجتهاد؛

■ کسب شایستگی ورود به حوزه تولید علم و نظریه

و انجام پژوهش‌های نظام‌ساز و تمدن‌ساز در ارتباط با

نیازهای نظام اسلامی^۱.

۱. طلاب بعد از مقطع عالی، به مدت ده سال در حوزه دانشی و تخصصی

خود مشغول پژوهش و تولید نظریه خواهند بود و سپس به درجه ایدئولوگ با

ویژگی‌های ذیل نائل می‌گردند:

۱. تولید متون معرفتی مورد نیاز در حوزه و دانشگاه

۲. تولید فکر و ایده

۳. رهبری فکری

۴. مرجعیت علمی در مقام تولید و داوری

۵. مرجعیت علمی در مقام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری

۶. مرجعیت علمی در مقام آینده‌پژوهی

۷. رویارویی تمدنی

۲,۳,۲,۳,۹,۱,۲. عناوین کلی متون در مقطع عالی

مقطع عالی، به صورت پژوهش محور و حول مسأله مشخصی از مسائل علوم انسانی و مرتبط با رشته تخصصی تعریف می شود؛ از این منظر، متن مشخصی در این مقطع محوریت ندارد اما با نظر استاد راهنما و مشاور، می توان متون مشخصی را جهت مطالعه و آموزش به پژوهشگر پیشنهاد داد. این متون می تواند در حوزه های ذیل باشد:

■ متون تخصصی ناظر به دانش های تخصصی مختلف و مرتبط با مسأله پژوهشی در این مقطع، آیات و روایات تخصصی ناظر به استنباط نظریه و پاسخ به مسائل علوم انسانی در پژوهش های علوم انسانی از آنها؛

■ پژوهش های تخصصی انجام شده و مرتبط با مسأله پژوهشگر؛

■ مطالعه انواع روش های تحقیق، مکاتب، فلسفه دانش، تاریخ دانش و ...

۲,۴,۲,۳,۹,۱,۲. روش ارزشیابی

■ ارزشیابی خلاقیت محور (سنجش توان پژوهشگر در تولید، ارائه و دفاع از نظریه در فرآیند پژوهش)؛

■ تولید نقشه مسائل آینده جهت ورود به دنیای پژوهش و مقطع ایدئولوگ (دستیابی به مرجعیت علمی) به مدت ده سال^۱؛

■ توان تدریس متون مقطع تخصصی.

۲,۵,۳,۹,۱,۲. هدایت تحصیلی

■ استعدادیابی ناظر به نقشه راه پژوهشی ناظر به مسائل علوم انسانی در افق ده ساله آینده و مرتبط با رشته تخصصی جهت زمینه‌سازی و کسب شایستگی ورود به مقطع ایدئولوگ.

۲,۶,۳,۹,۱,۲. هدایت اجتماعی

■ نقش‌آفرینی در محیط‌های گفتمانی تمدنی مبتنی بر علوم انسانی اسلامی (علم دینی در موضوعات و مسائل علوم انسانی).

۲,۷,۳,۹,۱,۲. شایستگی‌های اساتید راهنما و مشاور

■ تخصص محتوایی (تسلط بر دانش با نگاه درجه یک، تسلط بر دانش با نگاه درجه دو، تسلط بر میدان معنایی و خطوط ارتباطی بین دانش‌ها، تسلط بر دانش

۱. در واقع مجوز ورود به مقطع ایدئولوگ، ارائه نقشه راه پژوهشی به مدت ده سال است.

به صورت تطبیقی، تسلط بر محتوا، مسائل و وضعیت
موجود دانش در تمدن غرب)؛

■ تخصص در روش تحقیق (مسأله‌شناسی،
روش‌شناسی، منبع‌شناسی، روش‌های جستجو،
روش‌های طبقه‌بندی، روش‌های تحلیل، مدل‌سازی) و
مطالعات (روش‌شناسی) تولید نظریه؛

■ تخصص در روش تدریس (مدل انتقال مطالب،
اهداف برنامه درسی، طرح درس نویسی، طرح سوال
و آزمون، تحلیل آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی،
ارزشیابی، استعدادسنجی).

فصل سوم

۳. بیانیه ارزش حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش

۳،۱. ارزش‌های آموزشی

۳،۱،۱. ارزش‌های آموزشی در حوزه پذیرش

۳،۱،۱،۱. ارزش‌های آموزشی در حوزه

پذیرش مقطع عمومی

- ارتباط حوزه علمیه با نخبگان؛
- ارتباط حوزه علمیه با فضاهاى علمى و نخبگانى؛
- ارتباط حوزه علمیه با فضاهاى نخبه‌پرور.

۳،۱،۱،۲. ارزش‌های آموزشی در حوزه پذیرش مقطع تخصصی

- استعدادسنجی.

۳،۱،۱،۳. ارزش‌های آموزشی در حوزه پذیرش مقطع عالی

- استعدادسنجی؛

- توانمندی پژوهش در حوزه علوم انسانی؛

- داشتن نقشه راه مسائل علوم انسانی.

۳،۱،۲. ارزش‌های آموزشی در حوزه مقاطع

- ارتباط سلسله‌وار برای رسیدن به ذهنیت تخصصی

در حوزه علوم اسلامی؛

- ارتباط سلسله‌وار برای رسیدن به ذهنیت تخصصی

در حوزه علوم انسانی اسلامی.

۳،۱،۳. ارزش‌های آموزشی در حوزه رشته‌های تخصصی

- استعدادسنجی برای ورود هدفمند به رشته‌های

تخصصی؛

- جامعیت رشته‌ها برای پوشش دادن به گستره وسیع

علوم اسلامی؛

- نسبت معنادار رشته‌های تخصصی با علوم انسانی.

۳,۱,۴. ارزش‌های آموزشی در حوزه دانش‌های اسلامی

عدم توقف در حوزه دانش‌های اسلامی و پیگیری امتداد آنها در موضوعات و مسائل علوم انسانی و تولید علوم انسانی اسلامی.

۳,۱,۵. ارزش‌های آموزشی در حوزه اساتید

■ تجمیع دانش‌های ذیل در استاد:

- دانش تخصصی: تسلط بر دانش با نگاه درجه یک و درجه دو.
- دانش تدریس: تسلط بر اهداف درس، راهبردهای درس، روش تدریس، روش ارزشیابی، روش استعدادسنجی و ...؛
- دانش پژوهش: تسلط بر مسأله‌شناسی، روش‌شناسی، منبع‌شناسی، جمع‌آوری اطلاعات، طبقه‌بندی اطلاعات، تحلیل اطلاعات، مدل‌سازی.
- دانش تربیت.

■ اختلاف استاد با شاگرد در یک مقطع.

۳,۱,۶. ارزش‌های آموزشی در حوزه ارزشیابی

- همراهی ارزشیابی با آموزش؛
- مهارت‌محوری در ارزشیابی؛

۳,۱,۷. ارزش‌های آموزشی در حوزه

استعدادسنجی

- تناسب حوزه‌های استعدادی با رشته‌های تخصصی؛
- پرونده استعدادسنجی (وجود مراحل متعدد در استعدادسنجی تا رسیدن به اطمینان نسبی در کشف حوزه استعدادی).

۳,۱,۸. ارزش‌های آموزشی در حوزه متون

درسی

- اهداف درسی؛
- راهبردهای درسی؛
- تناسب متن درسی با لایه‌های فهم در مقاطع تحصیلی.

۳,۲. ارزش‌های پژوهشی

- جامعیت مهارت‌های پژوهشی برای ورود به عرصه پژوهش (ناظر به مقطع عمومی)؛

- همراهی با اساتید در پژوهش‌های متعدد (ناظر به مقطع تخصصی)؛

- نقشه راه پژوهش در علوم انسانی (ناظر به مقطع تخصصی).

فصل چهارم

۴. چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان در عرصه آموزش

حوزه علمیه خراسان در افق ده ساله آینده
اینگونه توصیف می‌شود:

حوزه‌ای با اولویت پذیرش نخبگانی، دارای سه مقطع «عمومی، تخصصی و عالی»، حاوی تمام «رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی در علوم اسلامی»، امتداد دهنده «علوم اسلامی در علوم انسانی و تولید علوم انسانی اسلامی»، تربیت‌کننده اساتیدی با دانش تخصصی، دانش پژوهشی، دانش تعلیمی و دانش تربیتی، دارای برنامه درسی مبتنی بر «لایه‌ها و سطوح ادراک» در تمام مقاطع، دارای «نظام ارزشیابی همراه با آموزش دارای نظام استعدادسنجی، هدایت تحصیلی و هدایت اجتماعی، که به تربیت نسلی از اسلام‌شناسان کارآمد و مورد نیاز آینده جامعه اسلامی، نظام اسلامی و تمدن اسلامی می‌پردازد.»

فصل پنجم

توصیف آموزش در حوزه علمیه خراسان^۱

۵. توصیف آموزش در حوزه علمیه خراسان

۵,۱. پذیرش

۵,۱,۱. پذیرش در مقطع عمومی

۱. برای توصیف چشم‌انداز حوزه علمیه خراسان از فرمول تغییر استفاده شده است:

- تغییر در: (موضوع تغییر)
 - تغییر از: (وضعیت موجود)
 - تغییر به: (وضعیت مطلوب)
 - تغییر با: (راهبرد تغییر)
 - تغییر برای: (هدف تغییر)
- نکته: راهبردهای پیشنهادی در موضوعات مختلف حوزه آموزش که در بخش «تغییر با» در فرمول تغییر آمده است، ماهیت «برنامه راهبردی آموزش حوزه علمیه خراسان» را شکل می‌دهد.

۱، ۱، ۱، ۵. پیاده‌سازی الگوی تغییر در پذیرش

مقطع عمومی

تغییر از:

■ پذیرش عمومی.

تغییر به:

■ پذیرش با اولویت نخبگانی^۱؛

■ پذیرش شایستگانی^۲؛

■ پذیرش معیاری^۳؛

■ پذیرش فرآیندی^۴.

تغییر با:

■ به کار بردن شیوه‌های نوین در تبلیغ حوزه برای

فضای نخبگانی علمی؛

■ تولید محتوای تبلیغاتی فاخر برای معرفی حوزه

علمیه؛

۱. مقصود از پذیرش نخبگانی، تمرکز بر جذب افرادی است که دارای بیشترین

قابلیت و انگیزه برای تحصیل در حوزه علمیه می‌باشند.

۲. مقصود از پذیرش شایستگانی، کشف افراد شایسته برای تحصیل در طول یک

دوره ارزیابی کوتاه در ابتدای ثبت نام می‌باشد.

۳. مقصود از پذیرش معیاری، تمرکز بر شاخص‌های دارای اعتبار نظری و پرهیز

از مواجهه سلیقه‌ای در پذیرش و جذب می‌باشد.

۴. مقصود از پذیرش فرآیندی، تعریف مراحل مشخص و روابط بین آنها و پرهیز

از نگاه بسیط در پذیرش و جذب می‌باشد.

■ نشر گسترده تبلیغات معرفی حوزه در فضای وب و فضای مجازی؛

■ تربیت مبلغ برای تبلیغ حوزه علمیه؛

■ مسئولیت پذیر کردن طلاب نسبت به معرفی حوزه؛

■ معرفی حوزه برای مدارس نخبگانی (تیزهوشان،

نمونه دولتی، مدارس غیرانتفاعی، مدارس دولتی)؛

■ معرفی حوزه برای دانشگاه‌ها در مقاطع مختلف

تحصیلی؛

■ معرفی ظرفیت‌های نخبگانی حوزه علمیه شامل:

- معرفی نخبگان حوزه؛

- محصولات و دستاوردها علمی حوزه؛

- قابلیت‌ها و توانمندی‌های علمی حوزه؛

- ارتباط حوزه با جامعه؛

- ارتباط حوزه با نظام اسلامی؛

- ارتباط حوزه با دانشگاه؛

- ارتباط حوزه با فضای بین‌الملل؛

- نقشه راه آینده حوزه.

تغییر برای:

■ اثربخشی بیشتر طلاب در نقش آفرینی اجتماعی

مبتنی بر فهم کاربردی.

۵,۱,۲. پذیرش در مقطع تخصصی

۵,۱,۲,۱. پیاده سازی الگوی تغییر در پذیرش

مقطع تخصصی

تغییر از:

■ پذیرش براساس امتحان ورودی؛

■ آزمون حافظه محور.

تغییر به:

■ پذیرش بر اساس شایستگی های علمی و

صلاحیت عمومی.

تغییر با:

الف: مبنا قرار دادن پرونده هدایت تحصیلی و

استعدادسنجی شامل:

هوش های چند گانه مدل شخصیتی

حوزه های علاقه مندی وضعیت تحصیلی

رتبه ها در رقابت ها تولیدات

موفقیت ها گزارش اساتید

گزارش همسالان

ب: مصاحبه جامع علمی

تغییر برای:

■ ایجاد بهره وری تحصیلی؛

■ انطباق رشته تحصیلی با ویژگی های شخصیتی و

علمی.

۵،۱،۳. پذیرش در مقطع عالی

۵،۱،۳،۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در پذیرش

مقطع عالی

تغییر از:

■ پذیرش صرفاً بر اساس امتحان ورودی (آزمون

کتبی و آزمون شفاهی)؛

■ سنجش حافظه‌محور.

تغییر به:

■ پذیرش بر اساس شایستگی‌های علمی و

صلاحیت عمومی.

تغییر با:

■ مصاحبه علمی مبتنی بر فهم کاربردی؛

■ مبنا قرار دادن آزمون جامع علمی، پرونده هدایت

تحصیلی و استعدادسنجی؛

■ طرح تحقیق مصوب شده در یکی از مسائل علوم

انسانی و مرتبط با رشته تخصصی.

تغییر برای:

■ اعتبار بخشی به پژوهش و تولید علم در مقطع عالی؛

■ ایجاد زمینه برای فراگیران شایسته جهت ورود به این مقطع^۱.

۵,۲. مقاطع

۵,۲,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در مقاطع

تغییر از:

■ مقاطعی بدون هدف، غیر مرتبط با یکدیگر و بدون نظام.

تغییر به:

■ مقاطعی هدفمند و دارای خروجی مشخص؛

■ نظام‌مند، مرتبط با یکدیگر و منسجم در ضمن سه مقطع؛

■ مقاطعی مبتنی بر احراز مهارت جهت اتمام مقطع و فارغ التحصیلی؛

■ مقاطعی مبتنی بر احراز شایستگی در فراگیران جهت ورود به مقطع بعدی.

۱. بر مبنای فهم حافظه‌ای و آزمون‌های حافظه محور، افراد غیر شایسته نیز وارد این مقطع می‌شوند که این خود عامل کاهش کیفیت علمی در مقطع عالی است.

تغییر با:

- تعریف و ساماندهی نظام مقاطع مبتنی بر لایه‌های فهم؛
- ارزشیابی فراگیران خروجی (فارغ التحصیل) هر مقطع مبتنی بر تولیدات و مهارت‌ها؛
- احراز شایستگی‌های ورود به مقطع بعدی در مقطع قبلی؛
- ساماندهی محتوای آموزشی و پژوهشی در هر مقطع متناسب با لایه‌های فهم.

تغییر برای:

- ایجاد ذهنیت منسجم و مولّد از دانش‌های اسلامی در ذهن فراگیران.

۵,۳. برنامه درسی

۵,۳,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در برنامه

درسی

تغییر از:

- برنامه‌ای حافظه محور در محتوا؛
- برنامه‌ای یک طرفه (استادمحور) در روش انتقال.

تغییر به:

■ برنامه‌ای مهارت محور و شایستگی ساز؛

■ برنامه‌ای دو طرفه در روش انتقال.

تغییر با:

■ تعریف نیازهای آموزشی؛

■ تعریف اهداف درسی؛

■ تعریف سرفصل‌های درسی؛

■ تعریف متون و محتوای درسی؛

■ تعریف روش تدریس متون و محتوا؛

■ تعریف روش ارزشیابی و سنجش پیشرفت

تحصیلی؛

■ تعریف روش استعدادسنجی؛

■ تعریف روش پژوهش؛

■ تعریف روش تربیت استاد.

در مقاطع سه گانه و نظام مقاطع متناسب با لایه‌های

فهم و ادراک

تغییر برای:

■ هویت بخشی علمی به طلاب؛

■ ارتقاء کارکرد و نقش طلاب در پاسخگویی به

نیازهای جامعه و نظام اسلامی؛

■ ارتقاء انگیزه علمی در طلاب.

■ ایجاد حسّ امیدواری به آینده در طلاب؛

۵,۴. رشته‌های تخصصی

۵,۴,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در

رشته‌های تخصصی

تغییر از:

■ رشته‌های غیر مرتبط با علوم انسانی و تمدن‌سازی^۱.

تغییر به:

■ رشته‌های مرتبط و زمینه‌ساز تولید علوم انسانی

اسلامی.

تغییر با:

■ تغییر رویکرد رشته‌های تخصصی به سمت تولید

علوم انسانی اسلامی؛

■ حرکت به سمت رویکرد مضاف در رشته‌های

تخصصی؛

■ باز کردن سفره و میدان معنایی رشته‌های

تخصصی؛

۱. مراد این است که رشته‌های موجود کفایت نمی‌کند.

- تعمیق مباحث روش‌شناسی در سه سطح
- پارادایم (مبانی تصویری و تصدیقی)، نظریه و مدل؛
- تعمیق مباحث روش‌شناسی با ورود به حیطه
- روش تحقیق تخصصی؛
- تعمیق مباحث روشی با ورود به حیطه
- روش‌های آینده‌ساز همچون:
- مطالعات میان‌رشته‌ای؛
- مطالعات فرارشته‌ای؛
- مطالعات چندرشته‌ای؛
- مطالعات تطبیقی؛
- مطالعات تاریخی؛
- مطالعات آینده؛
- مطالعات نقدی؛
- مطالعات توصیفی؛
- مطالعات تبیینی؛
- مطالعات توجیهی؛
- مطالعات تعریف؛
- مطالعات پدیدارشناسی؛
- مطالعات مضمونی؛
- مطالعات آماری؛
- مرور نظام‌مند.

تغییر برای:

■ زمینه‌سازی تولید، تبیین و ترویج علوم انسانی

اسلامی؛

■ تحقق قوه اجتهاد در فرد.

۵,۵. ارزشیابی

۵,۵,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در

ارزشیابی

تغییر از:

■ ارزشیابی حافظه محور؛

■ ارزشیابی بعد از آموزش؛

■ ارزشیابی از حجم بالای مطالب آموزشی.

تغییر به:

■ متناظر کردن ارزشیابی با سطوح فهم در یادگیری.

تغییر با:

■ ارزشیابی مهارت محور (ارزشیابی همزمان با

آموزش).

- در مقطع عمومی: ارزشیابی فهم کاربردی از

برنامه درسی.

- در مقطع تخصصی: ارزشیابی فهم استدلالی و

نقدانه از برنامه درسی.

- در مقطع عالی: ارزشیابی فهم تحلیلی و

خلاقانه از فرآیند پژوهش.

■ ارزشیابی به مثابه یادگیری.

تغییر برای:

■ سنجش مهارت واقعی فراگیران متناسب با مقاطع

تحصیلی.

۵,۶. استعدادسنجی

۵,۶,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در

استعدادسنجی

تغییر از:

■ عدم توجه به استعدادسنجی در انتخاب رشته

تحصیلی.

تغییر به:

■ مبنا قرار گرفتن استعدادسنجی برای انتخاب رشته

تحصیلی در مقطع تخصصی.

تغییر با:

■ تعریف ساختار استعدادسنجی؛

■ تعریف مدل استعدادسنجی در بدو ورود طلاب

به حوزه علمیه و هر سال تحصیلی؛

■ تشکیل پرونده استعدادسنجی؛

▪ بروزرسانی پرونده استعدادسنجی در هر سال تحصیلی.

تغییر برای:

▪ ایجاد بهره‌وری آموزشی در فراگیران در مقطع تخصصی؛

▪ ایجاد بهره‌وری پژوهشی در فراگیران در مقطع عالی.

۵,۲. روش تدریس

۵,۲,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در روش تدریس

تغییر از:

▪ تدریس مبتنی بر تجربیات، جزوه، ترجمه، تلخیص و

تغییر به:

▪ تدریس مبتنی بر روش و همراه با طرح درس در هر جلسه از تدریس.

تغییر با:

▪ تبعیت از الگوی پیشنهادی تدریس در هر مقطع و پیاده‌سازی آن؛

▪ ارائه آموزش به اساتید و کسب مهارت توسط ایشان در طراحی و استفاده از طرح درس در هر تدریس.

■ تعریف جشنواره الگوی تدریس برتر؛

■ شناسایی و حمایت از اساتید موفق در حوزه

الگوهای تدریس.

تغییر برای:

■ ایجاد بهره‌وری تحصیلی در طلاب در هر مقطع

(فعال‌سازی ذهن، گسترش افق دید، واکاوی

لایه‌های پنهان دانش)؛

■ ایجاد بستر کشف استعدادهای طلاب؛

■ ایجاد بستر شکوفایی استعدادهای طلاب؛

■ ایجاد بستر رسیدن طلاب هر مقطع به هدف از هر مقطع.

۵.۸. تربیت استاد

۵.۸.۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در تربیت

استاد

تغییر از:

■ صلاحیت دانشی (تخصصی) صرف در تربیت

استاد.

تغییر به:

■ جمع‌بندی صلاحیت‌های سه گانه در تربیت استاد

شامل:

صلاحیت دانشی (تخصصی)؛

صلاحیت معلمی؛

صلاحیت تربیتی.

تغییر با:

■ ارتقاء فاصله تدریس و تحصیل به حداقل یک

مقطع (استفاده از طلاب مقطع تخصصی در مقطع

عمومی و استفاده از طلاب مقطع عالی در مقطع

تخصصی)؛

■ تعریف دروس مرتبط با روش تدریس در برنامه

درسی مقطع تخصصی؛

■ احراز صلاحیت معلمی در طلاب برای تعریف

مجوز تدریس؛

■ احراز صلاحیت تربیتی در طلاب برای تعریف

مجوز تدریس.

تغییر برای:

■ غنی سازی تدریس؛

■ ارتقاء سطح علمی فراگیران؛

■ فعال سازی ذهن فراگیران؛

■ تربیت محور کردن آموزش.

۵,۹. نخبگان و استعدادهای برتر

۵,۹,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در

نخبگان و استعدادهای برتر

تغییر از:

- فعالیت‌های خودجوش و شخصی؛
- فعالیت‌های بدون حمایت؛
- فعالیت‌های بدون تجربه نگاری؛
- فعالیت‌های بدون قابلیت تعمیم و دامنه اثربخشی.

تغییر به:

- فعالیت‌های مبتنی بر برنامه و نیازسنجی؛
- فعالیت بر محور حمایت‌های مادی و معنوی مشخص؛
- فعالیت‌هایی با قابلیت پایش و تجربه نگاری؛
- فعالیت‌هایی با قابلیت تعمیم و دامنه اثربخشی بالا.

تغییر با:

- شناسایی و رصد نخبگان؛
- ثبت اطلاعات علمی نخبگان؛
- تجربه‌نگاری از فعالیت‌های تخصصی نخبگان و
- مدل‌سازی از موفقیت‌های آنان؛
- حمایت مادی پایدار از نخبگان؛
- حمایت معنوی پایدار از نخبگان؛

■ استفاده از ابداعات و نظریه‌های علمی آنها در

متون درسی حوزه علمیه و غنی‌سازی متون درسی؛

■ استفاده از نخبگان به عنوان مدرس.

■ تربیت مدرس برای تدریس ابداعات و نظریه‌های

علمی آنها؛

■ آشنا کردن طلاب با ابداعات و نظریه‌های علمی

آنها؛

■ آشنا کردن طلاب با نخبگان و سبک زندگی آنها؛

■ دریافت نقشه زندگی علمی و برنامه‌های علمی آنها؛

■ ساماندهی نخبگان.

تغییر برای:

■ انگیزه بخشی به عموم فراگیران جهت ارتقاء

وضعیت تحصیلی؛

■ انگیزه بخشی به نخبگان و استعداد‌های برتر؛

■ جایگاه بخشی به نخبگان و استعداد‌های برتر و

اهمیت دادن به آنها؛

■ الگوبخشی به فعالیت‌های نخبگان و استعداد‌های

برتر.

۵,۱۰. پایان نامه ها و رساله ها

۵,۱۰,۱. پیاده سازی الگوی تغییر در

پایان نامه ها و رساله ها

تغییر از:

- موضوع محوری؛
- مسائل خرد و فردی؛
- مسائل غیر مرتبط با نیازها و مسائل جامعه اسلامی،
- نظام اسلامی و تمدن اسلامی؛
- روش پریشی^۱؛
- مبتنی بر جمع آوری و طبقه بندی اطلاعات بدون
- تحلیل اطلاعات؛
- بدون استفاده در برنامه درسی، بدون استفاده
- توسط دستگاه های اجرایی و دارای ویژگی صرف
- کتابخانه ای.

تغییر به:

- مسأله محوری؛
- مسائل کلان و جمعی؛
- مسائل مرتبط با نیازها و مسائل جامعه اسلامی،
- نظام اسلامی و تمدن اسلامی؛

۱. روش پریشی به معنی هرج و مرج در روش است.

- روشمند (روش تحقیق مشتمل بر روش جمع‌آوری اطلاعات و روش تحلیل اطلاعات)؛
 - مبتنی بر جمع‌آوری و طبقه‌بندی اطلاعات همراه با تحلیل اطلاعات؛
 - استفاده از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در برنامه درسی؛
 - استفاده از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها توسط دستگاه‌های اجرایی؛
 - ارایه طرح پژوهشی جهت تولید محصولات علمی و فرهنگی متنوع حسب نیازهای مخاطب، ارایه و شرکت در کنفرانس‌های علمی و
- تغییر با:
- تدوین نظام مسائل در حوزه‌های دانشی مختلف^۱؛
 - تدوین نظام مسائل پیرامون رویدادهای اجتماعی^۲؛
 - رصد مسائل جامعه و نظام اسلامی^۳؛

۱. همچون تدوین نظام مسائل ادبیات عرب، تفسیر، کلام و ...

۲. اغتشاشات، برجام و مذاکرات هسته‌ای، رومینا، سند ۲۰۳۰، انتخابات

و ...

نکته: تدوین نظام مسائل از طریق برگزاری همایش، مصاحبه با صاحب نظران و اخذ مسائل از آنها، برگزاری جلسات بارش فکری، رصد وضعیت دانش‌ها و ... می‌تواند محقق شود.

۳. از طریق ارتباط با دستگاه‌های مختلف همچون مجلس شورای

اسلامی، وزارت خانه‌ها، دانشگاه‌ها، مراکز فرهنگی و

■ ارائه پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به دستگاه‌های مرتبط؛^۴

■ تعیین حوزه‌های موضوعی دارای اولویت؛

■ تعیین رویکردهای محتوایی و تخصصی دارای

اولویت؛

■ دعوت از دستگاه‌های مرتبط با موضوعات

پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها برای شرکت در جلسات دفاع؛

■ پیگیری اثربخشی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در

دستگاه‌های مرتبط؛

۴. لازمه این امر، ساماندهی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها است. محورهای ذیل

برای ساماندهی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها پیشنهاد می‌شود:

۱. دسته‌بندی موضوعات پایان‌نامه‌ها

۲. یافتن دستگاه‌های مرتبط و نیازمند به اطلاعات پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها

۳. ارتباط با دستگاه‌های مرتبط و ارائه اطلاعات به آنها

۴. جهت‌دهی پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به سمت انتشار از طریق:

۴,۱. بارگزاری پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در سامانه‌ای مشخص

۴,۲. مقالات مستخرج از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و چاپ آنها در

نشریات

۴,۳. مقالات مستخرج از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها و انتشار آنها در فضای

وب و مجازی

۴,۴. ارسال مقالات مستخرج از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها به همایش‌های

ملی و بین‌المللی

۴,۵. ارائه پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دارای نوآوری علمی در قالب

کرسی‌های نظریه‌پردازی و کار تبلیغاتی وسیع پیرامون آنها

نکته: سایر تحقیقاتی که در قالب پایان‌نامه و رساله انجام نمی‌شوند نیز در

همین چرخه انتشار و انعکاس قرار می‌گیرند.

. همچون:

* تعریف فعالیت‌های پژوهشی

* تعریف دروس پژوهش‌محور در برنامه درسی

* تعریف درس روش تحقیق و مهارت‌های پژوهشی مرتبط و

■ ایجاد زمینه آمادگی پژوهشی در طلاب برای

ورود به پایان‌نامه و رساله.

تغییر برای:

اثربخشی تحصیل فراگیران در حل مسائل زندگی،

جامعه، نظام اسلامی و تمدن اسلامی.

۵,۱۱. جذب و گزینش مدیران

۵,۱۱,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در

جذب و گزینش مدیران

تغییر از:

■ گزینش براساس معیارهای کلی؛

■ بدون قابلیت احراز کارآمدی در فرد برای مدیریت؛

■ بدون قابلیت پایش.

تغییر به:

■ گزینش براساس معیارهای شفاف و دقیق؛

■ با قابلیت احراز کارآمدی در فرد برای مدیریت؛

■ با قابلیت پایش.

تغییر با:

■ تعریف معیارهای شفاف و دقیق متناسب با

موضوع و گستره موضوعی مدیریت؛

■ پایش معیارهای تعریف شده.

تغییر برای:

- ارتقاء کیفیت مدارس در حوزه آموزش، پژوهش و تربیت.

۵,۱۲. مدارس خواهران

۵,۱۲,۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در

مدارس خواهران

تغییر از:

- یکسان‌انگاری و مقایسه مدارس خواهران با

مدارس برادران به نحو ایجاب کلی.

تغییر به:

- کشف وجوه اشتراک مدارس خواهران با

مدارس برادران؛

- کشف وجوه اختلاف مدارس خواهران با مدارس

برادران و در نتیجه متفاوت دیدن برنامه درسی؛

- ملاحظه تأثیر شرایط زندگی خواهران در وضعیت

تحصیل خواهران.

تغییر با:

- یکسان دیدن برنامه درسی مدارس خواهران با

مدارس برادران در موارد اشتراک؛

- متفاوت دیدن برنامه درسی مدارس خواهران با

مدارس برادران در موارد اختلاف؛

■ تعریف برنامه درسی مدارس خواهران براساس

مسائل و نیازهای جامعه، نظام اسلامی و تمدن

اسلامی در حوزه زنان.

تغییر برای:

■ ایجاد اشتیاق به تحصیل در خواهران متناسب با

شرایط ایشان؛

■ تسهیل شرایط تحصیل برای خواهران؛

■ تسهیل نقش آفرینی در خانواده و جامعه برای

خواهران.

۵،۱۳. فناوری آموزشی و داده‌های

آماري

۵،۱۳،۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در

فناوری آموزشی و داده‌های آماری

تغییر از:

■ تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری بدون ابتناء بر

اطلاعات و داده‌های آماری.

تغییر به:

■ تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری مبتنی بر اطلاعات و

داده‌های آماری.

تغییر با:

■ شناسایی نیازهای اطلاعاتی برای تصمیم‌سازی و

تصمیم‌گیری؛

■ ثبت سیستمی و هدفمند اطلاعات و داده‌های

آماري؛

■ کشف روندهای اطلاعاتی در موضوعات

آموزشی؛

■ تخمین روندهای اطلاعاتی در افق آینده در

موضوعات آموزشی.

تغییر برای:

■ بهسازی دائمی مبتنی بر اطلاعات و داده‌های

آماري.

۵.۱۴. نگاه به دانشگاه و سایر مراکز

علمی

۵.۱۴.۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در نگاه

به دانشگاه و سایر مراکز علمی

تغییر از:

■ نگاه سلبی (نفی دانشگاه)؛

■ نگاه غرب انگارانه (غربی تلقی کردن دانشگاه)؛

■ نگاه رقیب انگارانه؛

■ کپی برداری در نظام‌های مختلف آموزشی،

پژوهشی، مدیریتی و

تغییر به:

■ نگاه ایجابی (کشف و تمرکز بر نقاط اشتراک)؛

■ نگاه تعاملی (کشف و تمرکز بر مأموریت‌های

مشترک در تمدن‌سازی اسلامی)؛

■ طراحی و تعریف نظام‌های مختلف آموزشی،

پژوهشی، مدیریتی و ... حوزه علمیه خراسان در

تعامل با دانشگاه برای رسیدن به سطوح بالاتری از

تفاهم.

تغییر با:

■ تعیین جایگاه حوزه و دانشگاه در تمدن‌سازی؛

■ تعریف پروژه‌ها و برنامه‌های مشترک بین حوزه و

دانشگاه در جهت تمدن‌سازی؛

■ تعریف تعاملات علمی بین حوزه و دانشگاه در

پدیده‌های علمی در جهت تمدن‌سازی؛

■ تعریف تعاملات فرهنگی بین حوزه و دانشگاه در

پدیده‌های فرهنگی در جهت تمدن‌سازی؛

■ تعریف تعاملات اجتماعی بین حوزه و دانشگاه در

پدیده‌های اجتماعی در جهت تمدن‌سازی؛

■ تعریف تعاملات سیاسی بین حوزه و دانشگاه در

پدیده‌های سیاسی در جهت تمدن‌سازی؛

■ تبادل نیروی انسانی بین حوزه و دانشگاه در

جهت تمدن‌سازی؛

■ تعریف جلسات گفتگو پیرامون مسائل و نیازهای

طرفین، نقد طرفین، ارائه راهکار و تعالی طرفین در

جهت تمدن‌سازی.

تغییر برای:

■ ایجاد هم‌مصدایی، هم‌افزایی و اتحاد در پاسخ به

نیازهای معرفتی و عملیاتی جامعه، نظام اسلامی و

تمدن اسلامی؛

■ ایجاد پویایی در محیط‌های علمی طرفین؛

■ ایجاد اتمسفر تفکر و فرهنگ دینی در جامعه؛

■ استفاده از نقاط قوت طرفین و رفع نواقص طرفین.

۵.۱۵. نظام پرداخت و ارائه خدمات

۵.۱۵.۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در نظام پرداخت و ارائه خدمات

تغییر از:

- ارایه خدمات و پرداخت‌های یکسان با وجود توانمندی‌ها و عملکردهای متفاوت.

تغییر به:

- ارایه خدمات و پرداخت‌های متفاوت براساس سطوح توانمندی‌ها و عملکردها.

تغییر با:

- تعریف سطوح توانمندی‌ها و عملکردها؛
- تنظیم ارائه خدمات و پرداخت‌ها براساس سطوح فوق؛
- احیای منابع خیریه و وقف.

تغییر برای:

- ارتقاء انگیزه فعالیت در عموم طلاب؛
- تقدیر از تلاش‌های طلاب فعال و زحمتکش؛
- بهبود دغدغه معیشت در طلاب مستعد.

۵،۱۶. تأسیس مدارس و مراکز

تخصصی

۵،۱۶،۱. پیاده‌سازی الگوی تغییر در مراکز

تخصصی

تغییر از:

■ مراکز تخصصی جزیره‌ای؛

■ مراکز تخصصی غیر مرتبط با مدارس مقطع

عمومی؛

■ مراکز تخصصی غیر مرتبط با نیازهای جامعه، نظام

اسلامی و تمدن اسلامی.

تغییر به:

■ مراکز تخصصی مرتبط با یکدیگر، دارای نقشه

راه، پوشش دهنده تمام رشته‌های تخصصی و مرتبط

با نیازهای جامعه، نظام اسلامی و تمدن اسلامی؛

■ مراکز تخصصی دارای آرایش نبرد تمدنی با

تمدن رقیب؛

■ مراکز تخصصی مرتبط با مقطع عمومی و مقطع عالی.

تغییر با:

■ تعریف دانش‌های اسلامی؛

■ تعریف رشته‌های تخصصی در گستره دانش‌های

اسلامی؛

■ تولید «سند آمایش نیاز به رشته‌های تخصصی در

جغرافیای معرفتی حوزه علمیه خراسان»؛

■ تأسیس مراکز تخصصی مبتنی بر سند فوق.

تغییر برای:

■ ایجاد بهره‌وری در مراکز تخصصی متناسب با

نیازها.

فصل ششم

الزامات برنامه راهبردی

کلیه الزامات ذیل با نظارت و تأیید کمیسیون تخصصی آموزش شورای عالی انجام شود:

۱. تدوین مرحله برنامه ریزی عملیاتی در بازه زمانی مناسب؛
۲. گفتمان سازی نظام جامع آموزش در بدنه حوزه؛
۳. اجرای آزمایشی این نظام ابتداءً در چند مدرسه خاص در مقاطع سه گانه؛
۴. انجام پروژه های پایش در حین اجرا؛
۵. راه اندازی مرکز تدوین متون در ساختار سازمانی سال آینده؛
۶. برگزاری دوره های توانمندسازی اساتید، مدیران و کادر مدارس برای اجرای این نظام؛
۷. طراحی و استقرار نظام پاداش ها و مشوق ها برای اجرای این نظام.

